

ERFRECHT EN TESTAMENTEN / VERSCHILLEN TESTAMENTVORMEN (‘testamenten langstlevende ongehuwden’)

Elan Notarissen wil u graag inzicht geven in de verschillende mogelijkheden om de rechten en plichten van de langstlevende van beide partners vast te leggen. Er zijn veel verschillende testamentvormen mogelijk om dit te realiseren.

1. Testament ‘geen kinderen’

Deze testamentvorm wordt gebruikt als er geen kinderen zijn en ook niet op korte termijn zijn te verwachten. In het testament wordt de partner benoemd tot enig erfgenaam met een aantal bijkomende bepalingen, zoals het op heel korte termijn na elkaar komen te overlijden. Het testament is aan te vullen met een regeling, waarbij bij langer overlijden na elkaar de helft van de erfenis van de langstlevende naar de ene en de helft naar de andere familie vererft of regelingen waarbij specifieke erfgenamen (bijvoorbeeld bepaalde familieleden of anderen) worden benoemd.

2. ‘Langstlevende-al’

In deze testamentvorm wordt de langstlevende tot enig erfgenaam benoemd en krijgen de kinderen hun erfdeel, wat zij anders zouden hebben gekregen, in de vorm van een legaat (ofwel hun erfdeel uitgedrukt op papier in geld). Dit legaat is pas opeisbaar bij het overlijden van de langstlevende partner. Deze vorm van testament lijkt wel wat op het erfrecht zoals dat geregeld is voor gehuwden in de wet sinds 2003.

Het is een bijzonder eenvoudige vorm van vererving als de eerste van beide partners komt te overlijden, want er is maar 1 erfgenaam. Helaas wordt de waarde van het legaat bij de kinderen in aanmerking genomen voor de heffing van inkomstenbelasting (BOX3). Bij minderjarige kinderen kan deze heffing, aangezien zij maar een lage vrijstelling (€ 2.762) hebben, behoorlijk oplopen.

3. Vruchtgebruiktestament

In deze testamentvorm worden (meestal) de kinderen en de langstlevende tot erfgenamen benoemd en krijgt de langstlevende het recht van vruchtgebruik over de erfdelen van de kinderen, zodat deze niet behoeven te worden uitgekeerd. Afhankelijk van de bepalingen in het testament mag de langstlevende al of niet het vermogen opmaken.

Deze testament zijn in het verleden voor veel samenwoners opgemaakt.

Helaas wordt ook bij dit type testament de waarde van het niet uitgekeerde erfdeel bij de kinderen in aanmerking genomen voor de heffing van inkomstenbelasting (BOX3). Verder zijn er een aantal erfrechtelijke nadelen verbonden aan deze testamentvorm en moet na het overlijden het testament nog wel worden ‘uitgevoerd’ omdat er anders nog een extra belastingnadeel ontstaat.

4. Tweetrapstestament

Deze testamentvorm houdt in de regeling dat de langstlevende enig erfgenaam is (en de kinderen pas erfgenaam worden als de langstlevende is overleden). Het is een bijzonder eenvoudige vorm van vererving als de eerste van beide partners komt te overlijden, want er is maar 1 erfgenaam. Er is in het testament bepaald dat de kinderen (het restant van) de erfenis van de eerstoverledene krijgen bij het overlijden van de langstlevende.

Deze testamentvorm kent echter, afhankelijk van de financiële en persoonlijke situatie van de maker van het testament, een aantal nadelen op het gebied van erfrecht (vergelijkbaar aan vruchtgebruik) en het 'opeten' op het geërfde vermogen (ten behoeve van derden).

5. Elan-optimaaltestament

Elan Notarissen heeft naast voormelde testamentvormen het Elan-optimaaltestament ontwikkeld, waarbij de belangen van de langstlevende voorop staan, zowel bij het overlijden van de eerste van beide partners, maar ook tussentijds. Verder wordt er zoveel mogelijk bescherming van het vermogen (verkregen van de eerste van beide) tussen het overlijden van de eerste van beide partners en het tweede overlijden van de laatste van beide ingebouwd. Er wordt als het ware een soort schil om de tweetrapsmaking heen gemaakt, waarin de voorwaarden en bedingen worden vastgelegd wie wanneer wat gaat krijgen en onder welke voorwaarden. De rechten van de langstlevende staan hierbij voorop, maar de rechten van de kinderen worden hierbij op de achtergrond ook goed geregeld.

Het wordt bijvoorbeeld, onder strikte voorwaarden, mogelijk gemaakt dat de kinderen ook voor het overlijden van de langstlevende erfgenamen zijn van het vermogen van de eerstoverledene.

In basis is het Elan-optimaaltestament een vorm van tweetrapsment, alleen zijn de bekende en minder bekende nadelen van een tweetrapsmaking er uit gehaald en voor zoveel mogelijk voordelen op diverse gebieden ingebouwd. Deze testamentvorm wordt op maat gemaakt en de inhoud is afhankelijk van de persoonlijke en financiële situatie van de maker van het testament (zie ook de brochure hierover).

Aanvullende bepalingen

In alle gevallen wordt door Elan Notarissen ook naar de bijkomende wensen en de daarbij behorende bepalingen gekeken. Er zijn diverse aanvullende bepalingen mogelijk.

1. In bijna alle testamenten wordt enige vorm van 'uitsluitingsclausule' opgenomen (ook wel genoemd: privéclausule). Hiermee wordt voorkomen dat een ex-echtgenoot/partner van een kind recht krijgt op de erfenis, waarop een kind recht heeft gekregen of welke een kind al uitgekeerd heeft gekregen.

2. Verder staat in bijna elk testament opgenomen dat bij vooroverlijden van een kind het recht op diens erfdeel door zijn kinderen verkregen.

N.B. Deze laatste bepaling, maar ook de uitsluitingsclausule, zorgt er echter niet voor dat bij overlijden van het kind, hetgeen hij heeft gekregen (als erfdeel of anderszins) uit de erfenis van zijn ouder(s) rechtstreeks vererft naar zijn kinderen (of naar een broer/zuster, als het kind zelf geen kinderen heeft), en niet vererft naar de partner van het kind of een derde. Hiervoor is het nodig dat er de nodige aanvullende bepalingen worden gemaakt welke specifiek dat regelen. Er zijn slechts weinig testamenten tot op heden gemaakt welke dit regelen, alhoewel veel ouders denken dat dit dus wel geregeld is in hún testament. Er zijn zelfs privéclausules welke er voor zorgen dat een groot deel van de erfenis van de ouder(s) naar de partner van het kind gaat bij het overlijden van het kind!

3. Onder omstandigheden kan het ook verstandig zijn om bij overlijden van de langstlevende geregeld te hebben dat een kind tot executeur van de nalatenschap wordt benoemd. Elan

Notarissen adviseert een vorm van executele, waardoor de nalatenschap eenvoudiger kan worden afgewikkeld.

Keuzes maken

Een keuze maken voor één van de genoemde testamentvormen, met eventuele aanvullende bepalingen, is niet altijd een gemakkelijke keuze. Voor een niet-geschoolde jurist kunnen testamenten en testamentvormen en –bepalingen veel op elkaar lijken, terwijl de uitwerking bij overlijden heel erg verschillend is. Dit geldt vooral voor basistestamenten, zoals deze in het verleden (maar ook nu nog steeds) worden gemaakt. Deze lijken in vogelvlucht misschien wel op uitgebreide(re) testamenten, maar regelen een aantal belangrijke punten niet of minder goed en zijn niet of minder goed op uw situatie toegesneden. Daarvoor zijn het dan ook basistestamenten. Deze testamenten regelen een beperkt aantal zaken, welke minder goed zijn aan het standaard erfrecht (of niet geregeld zijn), op een andere manier.

Als Elan Notarissen willen wij graag dat u een keuze maakt, welke bij uw situatie past en adviseren wij u daarin graag. Wij hebben uitgebreide expertise op onder meer het gebied van erfrecht en testamenten. Graag verwijzen wij u hiervoor ook naar onze website: www.elannotarissen.nl.

Vertrouwen

Tot op zekere hoogte is het opmaken van het juiste testament een kwestie van vertrouwen dat de adviseur (notaris of kandidaat-notaris) zijn werk goed heeft gedaan. Juridische teksten laten opstellen aan de hand van een bespreking, en eventueel een vragenlijst, en vervolgens het concept daarvan lezen en doorgronden, kan lastig zijn. Al hoewel Elan Notarissen u het lezen van een concept zo gemakkelijk probeert te maken is het, afhankelijk van de keuzes, ook niet voor ons altijd mogelijk u de gehele tekst en de achterliggende gedachtes etc. van onze kant daarover tot in detail duidelijk te maken.

Keuzes maken en kosten

Het maken van keuzes welke het beste bij u passen is ook het maken van een keuze omtrent de kosten. Wij zijn hierin transparant: basistestamenten zijn goedkoper dan uitgebreide(re) testamenten. Ofwel, hoe uitgebreider een testament, hoe hoger de kosten in het algemeen zullen zijn. Het maken van een testament op maat, met diverse extra bepalingen, en het adviseren hierover kost meer tijd. Het niet goed en/of niet volgens uw wensen regelen van uw erfenis kan echter leiden tot veel ergernis en op termijn ook nog eens u en/of uw erfgenamen (veel) geld kosten